

A demokrácia kiegyenesítése

„Görbén közelít célja felé minden jó dolog.”

(Friedrich Nietzsche: Így szólott Zarathustra)

Az euklidészi geometria közkeletű meghatározása szerint két pont között legrövidebb út az egyenes. De ami igaz az elvont geometriai térben, nem igaz a történelem terében és az erkölcsi vagy lélektani történések terében sem. Kiváltképpen nem igaz azonban a politikában, ahol inkább az a szabály, hogy két pont között a leghosszabb út az egyenes. Gyakran olyan hosszú, hogy végére sem lehet érni, vagy ami ugyanaz: a rövid út vége a hosszú semmibe hullás, végén a csattanós katasztrófával.

A politikában az egyenes út – a türelmetlenség és erőszakosság útja, amely valamilyen történelmileg kényszerűen vagy politikailag jogszerűen bejárando út (például a hatalomhoz vezető út vagy a demokráciához, a gazdasági felemelkedéshez vezető út) olyan mértékű kiegyenesítését és ezáltal lerövidítését jelenti, hogy ott már nem is útról, hanem egyenesen ugrásról kell beszélnünk két pont (két rendszer, két állapot, két helyzet) között. Az ugrás neve: forradalom, háború, kivételes vagy rendkívüli állapot, mely egyik pillanatban csodának látszik, a másokban pedig katasztrófának bizonyul.

Persze, néha a legmérsékeltebb, legtürelmesebb politikus is kénytelen ugrani. A politikai bölcsesség olykor

éppen az ugrás elkerülhetetlenségének felismerésében és megvalósításában áll. A politikus, aki nem ismeri föl, hogy ugrania kell – hic Rhodus, hic salta! –, az épp az ugrás halogatásában vagy a nem-ugrásban törheti ki a nyakát. Ezzel szemben a Nagy Ugrás politikusai, a futurisztikus vagy retrospektív utópiák fantasztái, a hatalom megszállottjai egyfolytában ugrani akarnak, akár kell, akár nem. Egyáltalán nem hajlandók elismerni semmiféle utat, mert minden utat túl hosszadalmasnak találnak a Pokolból a Mennyországba. Ugrani kell, mert ez a legrövidebb út két pont között. A radikális politika mindig ugrást jelent és a radikális politikus félelmetes ugró hírében áll. Így aztán gyakran egész társadalmakat képes magával rántani a mennyországnak hirdetett és hitt szakadékba. Kant nevezte a hitet az ész salto mortaléjának. Valóban, a hit nem alapozható az észre és ennyiben az ész halálugrásának is tekinthető, de ha az egyes ember belső életének határai között marad, a misztikusok hitének extatikus ugrását is beleértve, nem jelent kockázatot egy egész közösség számára. Ha viszont az Istenbe vetett vallási hit helyére a politikavallások isteneibe vetett hit lép, és a politikai ész salto mortaléjára kerül sor, akkor ennek az ugrásnak – a Nagy Ugrásnak – a vége elkerülhetetlenül a Nagy Nyekkenés: a nemzeti vagy világkatasztrófa.

Nem újdonság, hogy a modern politika szinte minden kategóriája teológiai eredetű. A „politikai teológia” megalapozója, a kiemelkedő jogfilozófus, Carl Schmitt, aki sokáig a legpusztítóbb politikavallás – a náciizmus – híve volt, így fogalmazta meg ezt a felismerést: „A modern államelmélet összes jellemző fogalma szekularizált teológiai fogalom. Ennek oka nemcsak történeti fejlődésükben van, melynek során teológiából államelméletté alakultak, mint például a

mindenható isten és a politikában megtalálható teljhatalmú törvényhozó esetében, hanem szerkezetükben is... A kivételes állapot a jogtudományban hasonló jelentéssel bír, mint a csoda a teológiában.” Mármost, ha korlátlan hatalmú Isten analógiájára fölfogott államfő, kormányfő, politikai vezér szuverenitása – mint Carl Schmitt gondolta – éppen a kivételes állapot (rendkívüli állapot) bevezetésére való feljogosítottságában és képességében van, akkor valóságos csodatevőként kell tekinteni rá. Innen nézve a szuverenitásból sportot csináló vezérdemokrácia (Max Weber szép szavával: führerdemokratie) permanens csoda, hiszen a kivételes állapotot (rendkívüli állapotot) emeli normális állapottá és a normális vagy rendes állapotot nyilvánítja kivételnek. Az ugrás lesz az út leküzdésének bevett vagy normális módja, az út bejárása pedig túrhetetlen és esztelen időhúzás.

Innen nézve pontosan fogalmaz a vezéri állam lelkéből lelkedzett civilszervezet (a CÖF) képviselője, amikor tervezett vonulásukat csodának nevezi, egyszersmind pedig „zarándokútnak Magyarországért”. A kivételes állapot – ugrás a politika világában, azaz: csoda. Az ugrás mint legrövidebb út – villanásnyi út – hatalom és társadalom, parancsadó hely és végrehajtó hely között, vagyis mint a demokrácia útvesztőjének átugrása ilyenformán a demokrácia kiegyenesítésének felel meg. A kesze-kusza magyar civiltársadalom békemenettel történő állami kiegyenesítése – csodatétel. A Civil Összefogás Fóruma csoda. Magyar csoda. Az állam csodája, amelynek csodájára járnak szerte a világon. Ha a vallási korszakban a zarándokmenetek célja valamilyen szent csodatevő sírhelye vagy ereklyéje volt, akkor most a politikavallások korszakában maga a politikai zarándokmenet válik csodatevő helyé, amelyhez országnak és világnak el kell zarándokolnia, hogy

részesülhessen a politikai hit csodájában, a politikai ész mámorító salto mortalé-jában. (Szerveződnek is a zarándokmenetek Lengyelország-szerte, hogy ehhez az élő csodához, a Nemzet békésen menetelő új Egyházához, új templomához elzarándokoljanak: jelen legyenek a csodatételnél vagy legalább tekintetükkel érinthessék meg a hatalom talpig civilben menetelő szerzeteseinek százezreit, sőt, millióit.)

Persze a vezeklésre felszólított Nemzetet helyettesítő, nyilvános és ünnepélyes zarándoklat (a helyettesítő zarándoklat a középkorban sem ment ritkaságszámba), a könyörgőzarándoklat a hatalomért és egy párt hatalmon maradásáért, még akkor sem több tömegkulturális látványosságnál, az új politikavallás giccseinél, ha a zarándoktömeg a hatalomban és az azt megszemélyesítő vezérben úgy hisz, mint a Nemzet megváltó istenében vagy legalábbis a nemzetet az uniós szolgaság földjéről kivezető „új Mózesben”. Minden politikai istencsinálás – vallási szempontból – bálványimádás. Nemcsak a pénzt, az árujavakat lehet fetisizálni, azaz isteníteni, bálványozni, hanem a politikai javakat, az ideológiai képződményeket is: a Pártot, az Államot, a Nemzetet, a Népet, a Tömeget (vagyis a számosságot) és a politikai vezért vagy annak akaratát. A politikavallás kultuszának megvannak a maga papjai és hittudósai, megvan a maga liturgiája, megvannak szent helyei és buzgó középosztályi zarándoktömegei, élükön a rajongó legbuzgóbbakkal, akik addig menetelnek, míg ki nem menetelik maguknak a győzelem pálmáját – a zsíros állami javadalmazást, a közbeszerzési megrendeléseket, a földeket és trafikokat, a támogatásokat és kedvezményeket –, egyszóval a politikai üdvözülést, amely nélkül gazdasági üdvözülés nem létezik a kiegyenesített demokráciában, más néven: a neokorporatista vezérállamban, a

választásos autokrácián alapuló nemzeti kaszárnyakapitalizmusban.

A teljesen kiegyenesített demokráciában minden szálegyenes: egyenesen járnak az emberek, egyenesek a gondolatok, egyenesek a politikai viszonyok (mindig az győz, akinek győznie kell, mert kezében a választási rendszert kiegyenesítő hatalom), kiegyenesedik a gazdaság, kiegyenesedik a média, az oktatás. Még a művészek is kiegyenesíthetik végre a rablótőke igájában meggörbedt gerincüket, hogy mostantól szabad ésszel, önként vegyék nyakukba az állam igáját, amely már nem lehúzó teher, hanem inkább szárnyakat adó feladat, fölemelő küldetés, és még fölemelőbb javadalmazás a bátraknak, akik mernek „szakítani – a CÖF egyik prominensét idézve – az örök szolgalelkűséggel, a seggnyalás művészetével”.

A nemzeti együttműködés szép, új magyar rendszerében még sok minden nem tökéletes, még sok mindent ki kell benne egyenesíteni. Hallatszik is mindenfelől a hatalom dolgos PR-osainak, kommunikáció-felelőseinek, sajtó- és médiamunkásainak, a törvényhozás parlamenti robotosainak szorgos krampácsolása: ők szedik fel a zűrzavar demokráciájában meggörbült, sehová sem vezető vagy feleslegessé váló síneket, ők egyenesítik ki a végrehajtóhatalom girbe-gurba döntéshozói sín pályáit. A választókerületek határait már kiegyenesítették, a bankok kiegyenesítése javában tart, a rezsiharc viszont már kiegyenesítette a nagy szolgáltatókat. Sok minden történt a Magyarországra hol ferdén, hol görbén tekintő Európai Unió tekintetének kiegyenesítéséért. Sikerral befejeződött a történelem kiegyenesítése is: 1944 március 18-át mostantól egyenesen 1989 augusztus 20-a (esetleg 2010 fülkeforradalmi áprilisa) követi, mindenféle saját, szuverén

történelmünkhöz nem tartozó kitérő nélkül. A külső és belső nemzetrontók által elgörbített, gazdasági válságokban megvetetemedett demokrácia kiegyenesítése a jogállami göcsörtök lefaragása, a hatalmi ágak és bogak lenyesegetése, a demokráciagörbítők jogainak a megengedhető mértékre szorítása, a girbe-gurba médiaszabadság és alkotmány egyenesbe tétele immáron kész tény, ami persze nem azt jelenti, hogy megállhatunk, mert „ittent van a Kánaán”. Nem, még nincs itten. A Kánaánig még legalább negyven évig tart a legrövidebb út: az egyenes.